

Grupa PFR

Sprawdź,
z jakiego wsparcia
może skorzystać
Twoja firma

R**ZWIJAJ**
BIZNES inteligentnie

ROZWIJAJ BIZNES inteligentnie

Sprawdź, z jakiego wsparcia
może skorzystać Twoja firma

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości • Warszawa 2019

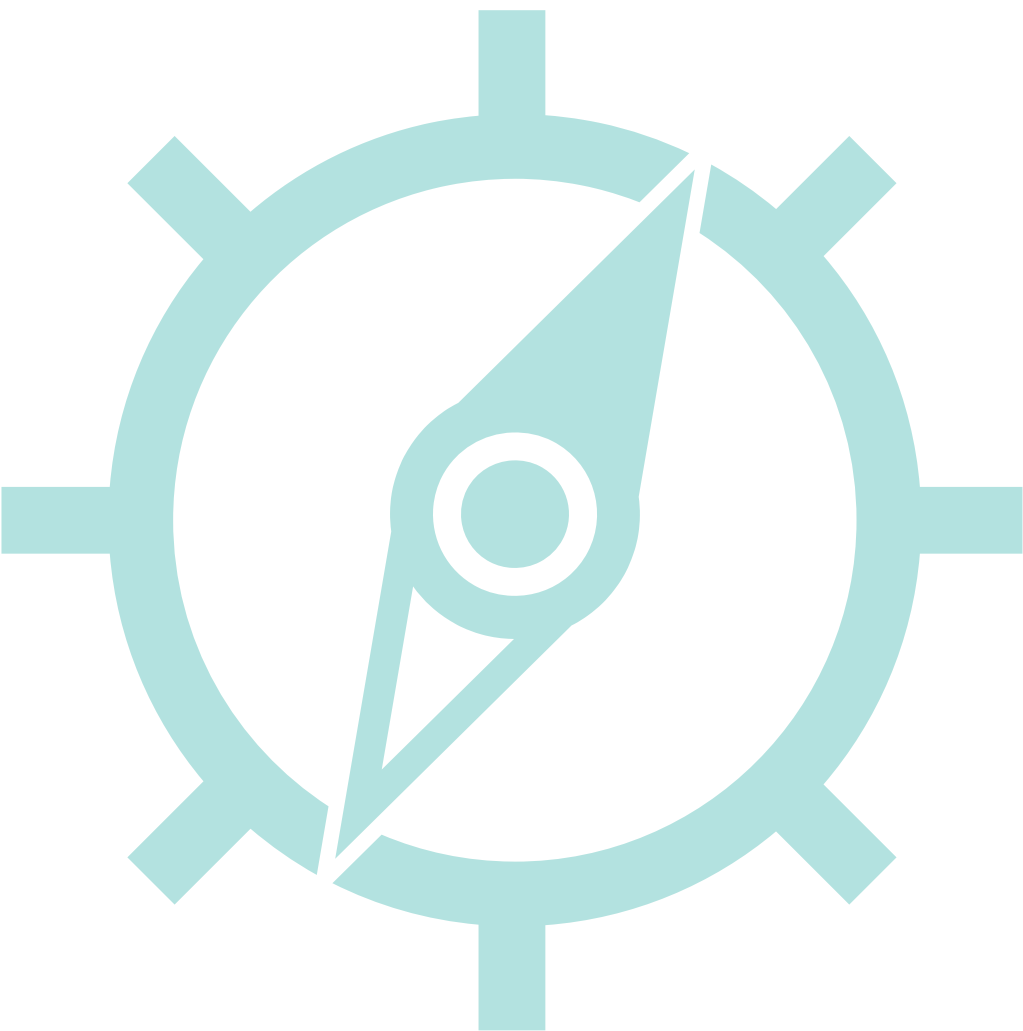

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Spis treści

Wprowadzenie	4
01 Rozwijaj się inteligentnie	5
02 Gdy jesteś start-upem	9
03 Zainwestuj w innowacje	20
04 Skorzystaj z proinnowacyjnych usług	26
05 Przekraczaj granice	33
06 PARP w POIR – synteza	43
07 Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w 2019 r.	44
08 Mapa pomocy regionalnej dla Polski	46
09 Zanim sięgniesz po dofinansowanie	47
10 Wskazówki dla przedsiębiorców realizujących dofinansowane projekty	48
11 Słowniczek	56
12 Dokąd po informacje	59
13 Chcemy Ci pomóc	67
14 Rozwijaj się z nami	69
15 Inne działania dla start-upów	71

Wprowadzenie

Broszura „Rozwijaj Biznes inteligentnie” to przewodnik po wybranych działaniach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR) realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Będzie dla Ciebie źródłem wiedzy i inspiracji. Chcemy, żebyś w pełni skorzystał z możliwości, jakie daje POIR.

Broszura koncentruje się na zadaniach realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). PARP jest Instytucją Pośredniczącą POIR w zakresie wsparcia innowacyjności i konkurencyjności mikro-, małych oraz średnich przedsiębiorstw. Oznacza to, że odpowiada za proces przyznawania dotacji unijnych polskim przedsiębiorcom. Czekają na nich ponad 37 mld złotych.

Publikacja adresowana jest do zainteresowanych prowadzeniem innowacyjnego biznesu, wdrażaniem nowatorskich rozwiązań, podejmowaniem rynkowych wyzwań. Liczymy na to, że zawarte w niej informacje pomogą przedsiębiorcom w realizacji swoich pomysłów.

01 Rozwijaj się inteligentnie

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój jest jednym z największych w Unii Europejskiej krajowym programem finansującym badania, rozwój i innowacje w biznesie. Program został stworzony z myślą o przedsiębiorcach, którzy chcą rozwijać swój biznes w zakresie innowacyjności oraz budować nowoczesną gospodarkę opartą na wiedzy.

BUDŻET POIR

POIR jest programem kompleksowym – wspiera innowacyjną przedsiębiorczość na wszystkich etapach: od idei, poprzez badania, aż do wprowadzenia innowacji na rynek. Dzięki temu wywiera realny wpływ na naszą gospodarkę, życie i codzienność.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój powiązany jest z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami. To wybrane, najbardziej perspektywiczne i posiadające największy potencjał innowacyjności oraz konkurencyjności, branże polskiej gospodarki. Projekty i działania, które chcesz sfinansować w ramach Inteligentnego Rozwoju, powinny wpisywać się w system Krajowych Inteligentnych Specjalizacji.

Aktualną listę specjalizacji znaleźć można na stronie:
www.gov.pl/web/przedsiębiorczosc-technologia/krajowe-inteligentne-specjalizacje

W POIR realizowanych jest pięć osi tematycznych, w ramach których przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dofinansowanie:

- oś I Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa,
- oś II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I,
- oś III Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach,
- oś IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego,
- oś V Pomoc techniczna.

PARP uczestniczy w programie Inteligentny Rozwój jako Instytucja Pośrednicząca odpowiedzialna za realizację wybranych instrumentów w ramach II i III osi priorytetowej, skierowanych na wsparcie firm z sektora MŚP.

BUDŻET PARP NA DZIAŁANIA POIR

Aktywność PARP koncentruje się na pięciu obszarach wsparcia:

- rynek start-upowy,
- inwestycje w innowacje,
- wzornictwo,
- usługi dla przedsiębiorstw,
- internacjonalizacja.

W każdym z tych obszarów PARP wspiera mikro-, małych i średnich przedsiębiorców konkretnymi działaniami, które dynamizują ich rozwój, podnoszą potencjał innowacyjności i konkurencyjności. Umożliwiają podejmowanie współpracy z jednostkami naukowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu.

DZIAŁANIA PARP W RAMACH POIR

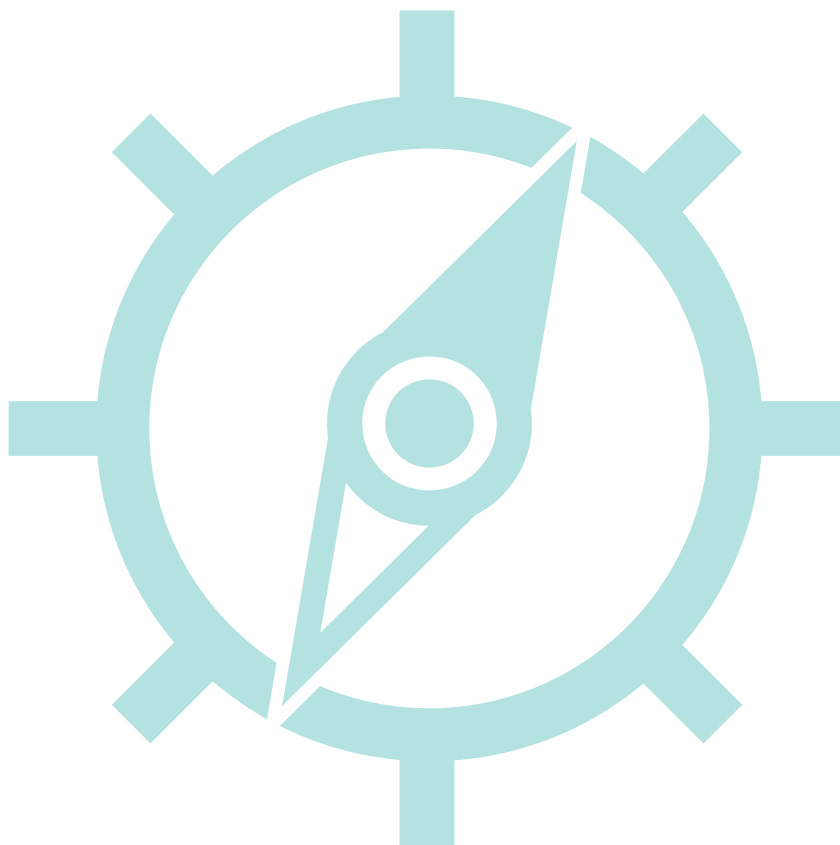

PLANOWANE EFEKTY POIR:

ponad 12 tys. firm otrzyma wsparcie na prowadzenie badań i wdrażanie innowacji

co najmniej 20,5 tys. nowych miejsc pracy

4,4 mld euro własnych środków na działalność innowacyjną uruchomią firmy biorące udział w Programie

02 Gdy jesteś start-upem

Start-up ma wiele definicji. Przede wszystkim jest to pierwszy krok ku niezależności finansowej. To przedsięwzięcie, którego celem jest wprowadzenie na rynek produktu lub usługi, z zastrzeżeniem, że nowatorstwo obarczone jest pewnym ryzykiem. Niektórzy twierdzą, że start-upowiec musi cechować się nie tylko chęcią zysku, ale też ideą, pragnieniem zmiany świata na lepsze.

Odnajdujesz w tym opisie siebie? Wiesz więc, że każdy start-up dochodzi do momentu, w którym sam zapał, kreatywność i wiara w sukces nie wystarczają. Mówiąc wprost, potrzebne są pieniądze. Dzięki środkom z POIR łatwiej zrobisz kolejny krok.

FAZY ROZWOJU INNOWACYJNEGO BIZNESU:

- **SEED** – faza początkowa, polegająca na conceptualizacji, sporządzeniu biznesplanu, działaniach przygotowawczych
- **START-UP** – firma funkcjonuje na rynku od niedawna i działa na niewielką skalę.
- **WCZESNY ROZWÓJ** – firma działa co najmniej rok, ma zweryfikowany rynkowo produkt, planuje rozbudowanie wewnętrznych struktur.
- WZROST I EKSPANSJA** – firma ma ugruntowaną pozycję rynkową, planuje rozwój i poszerzanie rynku/działalności

DZIAŁANIE 2.5 PROGRAMY AKCELERACYJNE

Programy akceleracyjne umożliwiają łączenie potencjału początkujących, kreatywnych przedsiębiorców z infrastrukturą oraz doświadczeniem dużych przedsiębiorstw.

Wsparcie będzie udzielane za pośrednictwem operatorów (Akceleratorów), którzy przeprowadzą rekrutację przedsiębiorców do programu.

Akceleratory pomogą start-upom rozwinąć ich produkty, zwiększą innowacyjność średnich i dużych przedsiębiorstw oraz pomogą w stworzeniu rozwiązań, które będą miały szansę rywalizować na światowych rynkach. Start-upy mogą dzięki temu działaniu poddawać swoje pomysły wiarygodnym testom rynkowym oraz nawiązywać współpracę z poważnymi partnerami w biznesie.

Wiele młodych firm zamyka się w pierwszych latach działalności. Programy akcelerycyjne mają temu przeciwdziałać, dzieląc się ze start-upami doświadczeniem, wiedzą, zapleczem technicznym i kontaktami biznesowymi. W ramach Działania pomoc otrzyma minimum 400 takich firm.

AKCELERATOR

pozyskuje

ODBIORCÓW TECHNOLOGII

(firmy duże i średnie),
zainteresowane wykorzystaniem technologii lub współpracą
przy rozwoju produktów (w tym usług)

następnie rekrutuje

START-UPY

których rozwiązania wpisują się w zidentyfikowane obszary
zainteresowań Odbiorców Technologii

AKCELERATOR, ODBIORCA TECHNOLOGII

wybierają start-upy, które mają największą szansę
na wdrożenie swoich rozwiązań w dużych przedsiębiorstwach

**start-upy uzyskują wsparcie finansowe w formie grantów
oraz możliwość skorzystania z usług doradztwa biznesowego**

**PIERWSZYM ETAPEM PROGRAMU BYŁ WYBÓR OPERATORÓW
DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ START-UPÓW.**

KORZYŚCI DLA START-UPÓW:

- dostęp do unikalnej wiedzy dzięki współpracy ze średnimi i dużymi przedsiębiorstwami,
- korzystanie z usług doradztwa biznesowego,
- dostęp do finansowania pozwalającego na walidację pomysłu – wdrożenie wypracowanych rozwiązań w warunkach zbliżonych do rzeczywistych u Odbiorców Technologii,
- możliwość wypracowania rozwiązań odpowiadających na potrzeby dużego klienta biznesowego,
- przeprowadzenie eksperymentów biznesowych, weryfikacji hipotez badawczych oraz przetestowania produktów i technologii,
- usługi mentorskie,
- udział w szkoleniach i warsztatach,
- działania networkingowe z dużymi i średnimi przedsiębiorstwami (potencjalnymi odbiorcami Twoich technologii i produktów),
- analiza umów (np. inwestycyjnych, partnerskich czy licencyjnych) i wycena spółki,
- opracowanie modelu współpracy z Odbiorcą Technologii,
- dostęp do infrastruktury badawczej i ekspertów,
- analiza własności intelektualnej, konsultacje w zakresie ochrony IP,
- możliwość przedstawienia swojego projektu na wydarzeniach krajowych oraz międzynarodowych,
- promocję projektu.

KTO MOŻE OTRZYMAĆ DOFINANSOWANIE:

Osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą na terytorium Polski w formie spółki kapitałowej, która:

- posiada status mikroprzedsiębiorstwa lub małego przedsiębiorstwa,
- nie jest powiązana kapitałowo lub osobowo z operatorem programu,

- nie była notowana na giełdzie w okresie do 5 lat od dnia jej rejestracji w odpowiednim rejestrze i która nie dokonała podziału zysków i nie została utworzona w wyniku połączenia.

Osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w formach niż wyżej wskazane mogą zostać warunkowo zakwalifikowane do programu akceleratornego, jeśli spełnią powyższe wymogi najpóźniej w dniu podpisania umowy.

Pamiętaj, że do programu mogą zgłaszać się zarówno **firmy**, jak i **zespoły naukowe** czy **akademickie**.

FINANSE:

Budżet przewidziany w ramach pilotażu wynosi 133 mln zł. Start-up może otrzymać maksymalnie 250 000 zł w tym:

do 200 tys. zł dofinansowania projektu na rozwój technologii i przygotowanie jej do wdrożenia,

do 50 tys. zł na zakup usług prawnych, księgowych i doradczych,

- brak wkładu własnego,
- terminy naborów różnią się w zależności od wybranego Akceleratora.

GDZIE ZGŁASZAĆ APLIKACJE DO PROGRAMU:

Każdy uczestnik do wyboru ma 10 programów akceleratornych prowadzonych przez wybranych operatorów:

- Fundacja Przedsiębiorczości Technologicznej,
- FundingBox Accelerator Sp. z o.o.,
- Blue Dot Solutions Sp. z o.o.,
- DGA S.A.,
- Accelpoint Sp. z o.o.,
- Fundacja Polska Przedsiębiorcza,
- HugeTECH Sp. z o.o.,
- Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.,
- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.,
- Brinc Limited Sp. z o.o. Oddział w Polsce.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/programy-akceleracyjne

PODDZIAŁANIE 2.4.1 CENTRUM ANALIZ I PILOTAŻY NOWYCH INSTRUMENTÓW INNO_LAB – POLAND PRIZE

Pilotażowy program Poland Prize ma zachęcić zagraniczne, innowacyjne start-upy do przeniesienia się do Polski, tworzenia tu swoich produktów i usług. Przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc w przygotowaniu się do prowadzenia swojej działalności w naszym kraju. Otrzymają również grant na rozwój firmy. Wsparcie będzie udzielane za pośrednictwem operatorów, którzy przeprowadzą rekrutację przedsiębiorców do pilotażu. Poland Prize jest elementem programu Start in Poland.

Pierwszym etapem pilotażu był wybór operatorów działających na rzecz start-upów, posiadających doświadczenie w inkubacji lub akceleracji start-upów zagranicznych. Każdy z nich dysponuje budżetem do 5 mln zł.

KORZYŚCI DLA ZAGRANICZNYCH START-UPÓW:

- grant na rozwój przedsięwzięcia,
- dedykowany opiekun start-upu, który pomoże w akceleracji oraz organizacji pracy i spotkań,
- soft-landing, zawierający wsparcie w rejestracji firmy w Polsce, szkolenie z zakresu polskiego prawa gospodarczego, zakwaterowanie, dedykowaną ścieżkę wizową dla obywateli spoza UE,
- możliwość współpracy z partnerami technologicznymi oraz wiodącymi firmami w swoich branżach w Polsce i na świecie,
- doradztwo biznesowe i techniczne na każdym poziomie z udziałem doświadczonych przedsiębiorców oraz mentorów spoza Polski,
- możliwość nawiązania kontaktów z mentorami, inwestorami, przedstawicielami przemysłu oraz biznesu, środowiska akademickiego oraz administracji publicznej.

Wsparcie operatora będzie przekazywane poprzez oferowanie start-upom dedykowanych programów opartych m.in. na pomocy w rozpoczęciu lub przeniesieniu działalności do Polski, wsparciu finansowym, doradczym i mentorskim, a także działaniach networkingowych kojarzących wspierane start-upy z potencjalnymi inwestorami, partnerami lub klientami.

KTO MOŻE OTRZYMAĆ DOFINANSOWANIE:

- osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą na terytorium Polski w formie spółki kapitałowej, która:
 - posiada status mikroprzedsiębiorstwa lub małego przedsiębiorstwa,
 - nie jest powiązana kapitałowo lub osobowo z operatorem programu,
 - nie była notowana na giełdzie w okresie do 5 lat od dnia jej rejestracji w odpowiednim rejestrze i która nie dokonała podziału zysków i nie została utworzona w wyniku połączenia,

- zespół start-upowy powinien składać się maksymalnie z 4 osób,
- co najmniej połowę udziałów lub akcji w spółce posiadają osoby, które nie posiadają polskiego obywatelstwa,
- co najmniej jeden z członków zarządu spółki nie posiada polskiego obywatelstwa.

Osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w formach innych niż wyżej wskazane mogą zostać warunkowo zakwalifikowane do programu akceleryjnego, jeśli spełnią powyższe wymogi najpóźniej w dniu podpisania umowy.

Pamiętaj, że do programu mogą zgłaszać się zarówno **firmy**, jak i **zespoły naukowe** czy **akademickie**.

FINANSE:

Budżet przewidziany w ramach pilotażu wynosi 30 mln zł. Start-up może otrzymać maksymalnie 250 000 zł w tym:

do 200 tys. zł dofinansowania projektu na rozwój technologii i przygotowanie jej do wdrożenia,

do 50 tys. zł na zakup usług prawnych, księgowych i doradczych.

- brak wkładu własnego,
- terminy naborów różnią się w zależności od wybranego Akceleratora.

GDZIE ZGŁASZAĆ APLIKACJE DO PROGRAMU:

Każdy uczestnik do wyboru ma 6 programów akceleryjnych prowadzonych przez wybranych operatorów:

- Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości
- AD Ventures Sp. z o.o.
- Huge Thing Sp. z o.o.
- Blue Dot Solutions Sp. z o.o.
- Fundacja Startup Hub Poland
- Brinc Limited Sp. z o.o. Oddział w Polsce

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/poland-prize

PODDZIAŁANIE 2.4.1 CENTRUM ANALIZ I PILOTAŻY NOWYCH INSTRUMENTÓW INNO_LAB – ELEKTRO SCALEUP

Rewolucja związana z pojazdami napędzanymi elektrycznie rozpoczęła się na dobre. To dziedzina, która przykuwa uwagę największych firm technologicznych. Elektromobilność to niewątpliwie kierunek, w którym branże motoryzacyjne powinny podążać, by zapewnić sobie dogodną pozycję na rynku. Celem działań powinno być stymulowanie popularyzacji pojazdów zero- i niskoemisyjnych. Akceleracja z udziałem dużych firm, to istotny element pomocy dla start-upów, które pracują nad rozwiązaniami w zakresie elektromobilności. Electro ScaleUp ma pomóc w dynamicznym rozwoju rodzimych przedsiębiorców. Głównie przez zapewnienie jak najlepszego startu – poprzez zdobycie pierwszego, przełomowego zlecenia. Start-upy będą wspierane przez mentorów, ekspertów biznesowych i technologicznych. Będą miały zapewniony dostęp do polskich liderów rynku elektromobilności. I najważniejsze, najlepsi otrzymają dofinansowanie, które będą mogli przeznaczyć na prace nad rozwojem swojej technologii i przygotowaniem jej do wdrożenia.

Pilot Maker Electro Scale Up prowadzony jest przez operatora programu techBrainers, który ma za zadanie zintegrować kluczowych graczy branży e-mobilności w Polsce oraz stworzyć przestrzeń do wspólnych projektów w ramach branżowego HUBu innowacji.

KORZYŚCI DLA START-UPÓW:

- rozwój technologii i przygotowanie jej do wdrożenia,
- usługi mentorskie, doradcze,
- dostęp do wysokiej klasy specjalistów (np. z zakresu prawa i księgowości),
- szkolenia,
- działania networkingowe łączące start-upy z dużymi i średnimi przedsiębiorstwami (odbiorcami technologii),
- analizę umów (np. inwestycyjnych, partnerskich czy licencyjnych) i wycenę spółki,
- opracowanie modelu współpracy start-upu z odbiorcą technologii,
- dostęp do infrastruktury badawczej i ekspertów z zakresu e-mobility,
- możliwość pozyskania przedsiębiorstw jako strategicznych lead customers lub users,
- możliwość przedstawienia swojego projektu przed **techBrainers R&D Club** – społecznością liderów B+R, zrzeszającej ponad 170 dyrektorów i managerów działań badawczo – rozwojowych najbardziej innowacyjnych polskich firm,
- możliwość pozyskania dodatkowych inwestorów spośród renomowanych funduszy VC: Boosters VC, Prometeia, Leonarto,
- referencje od dużego klienta i możliwość dalszej współpracy.

KTO MOŻE OTRZYMAĆ DOFINANSOWANIE:

Osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą na terytorium Polski w formie spółki kapitałowej, która:

- posiada status mikroprzedsiębiorstwa lub małego przedsiębiorstwa,
- nie jest powiązana kapitałowo lub osobowo z operatorem programu,
- nie była notowana na giełdzie w okresie do 5 lat od dnia jej rejestracji w odpowiednim rejestrze i która nie dokonała podziału zysków i nie została utworzona w wyniku połączenia,
- w odpowiednim rejestrze i które nie dokonały podziału zysków i nie zostały utworzone w wyniku połączenia.

Osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy prowadzących działalność gospodarczą w formach innych niż wyżej wskazane mogą zostać warunkowo zakwalifikowane do programu akceleratorycznego, jeśli spełnią powyższe wymogi najpóźniej w dniu podpisania umowy.

Pamiętaj, że do programu mogą zgłaszać się zarówno **firmy**, jak i **zespoły naukowe** czy **akademiczkie**.

FINANSE:

Budżet przewidziany w ramach pilotażu wynosi 10 mln zł.

Start-up może otrzymać maksymalnie 550 000 zł.

Dofinansowanie obejmuje:

- do 500 tys. zł** na rozwój technologii,
- do 50 tys. zł** na zakup usług prawnych i różnego rodzaju doradztwo,
- brak wkładu własnego.

GDZIE ZGŁASZAĆ APLIKACJE DO PROGRAMU:

- techBrainers Sp. z o.o.
- Program Pilot Maker Electro Scale Up

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/elektro-scaleup

03 Zainwestuj w innowacje

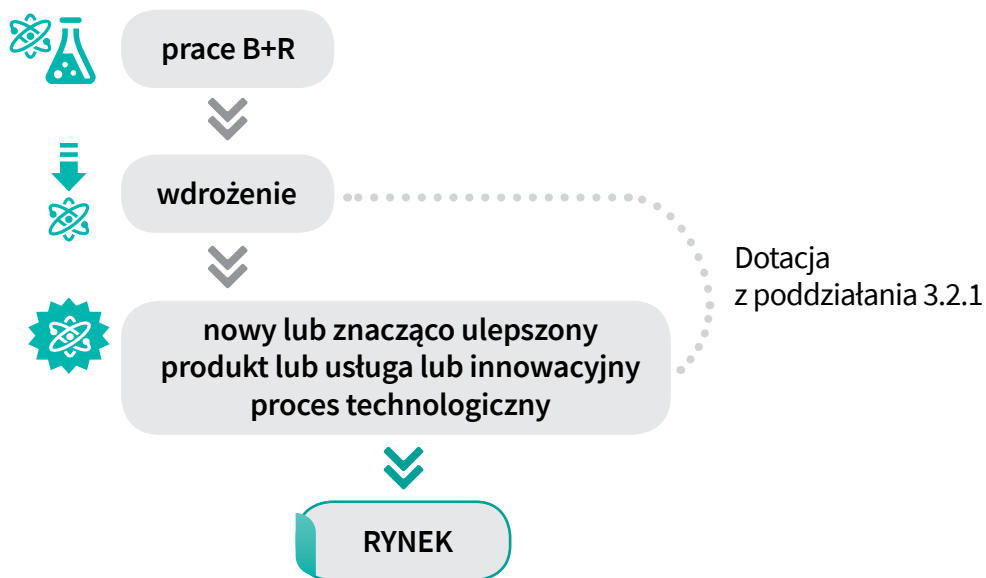
Czy zastanawiałeś się, czego poszukują Twoi klienci? Odpowiedź jest prosta i pewnie ją znasz – czegoś atrakcyjnego, modnego, unikatowego, zaskakującego. Jednym słowem – innowacji. Inwestując w innowacje, wyprzedzasz konkurencję, bo docierasz tam, gdzie nie ma jeszcze nikogo. A ponieważ to trudna droga, przyda Ci się wsparcie. Dostaniesz je w ramach POIR.

Nie myl innowacji z wynalazkiem, odkryciem naukowym, oryginalnym pomysłem. Innowacja to coś, co zostało wdrożone do produkcji i sprzedaży, stało się wyrobem (materialnym lub niematerialnym) dostępnym na rynku. Innowacja ma wymiar praktyczny, rynkowy i użytkowy.

PODDZIAŁANIE 3.2.1 BADANIA NA RYNEK

Żeby stworzyć innowację, musisz przeprowadzić lub zlecić prace badawczo-rozwojowe (B+R) lub zakupić wyniki prac B+R. Ich efektem musi być wprowadzenie na rynek nowych bądź znacząco ulepszonych produktów (towarów, usług) lub wdrożenia w firmie innowacyjnych procesów technologicznych. W skrócie – od pomysłu do rynku. Środki z poddziałania 3.2.1 pomogą Ci przejść tę drogę.

BADANIA NA RYNEK – OD POMYSŁU DO RYNKU

Skorzystaj z poddziałania 3.2.1, aby wdrożyć wyniki prac B+R i wprowadzić na rynek innowacyjny produkt lub wdrożyć w firmie innowacyjny proces technologiczny

Do otrzymania dofinansowania nie wystarczy samo prowadzenie, zlecenie ani kupowanie wyników prac B+R.

Innowacyjny produkt to nowy lub znacząco ulepszony wyrób czy usługa. Ulepszenie może dotyczyć charakterystyk technicznych, komponentów, materiałów, wbudowanego oprogramowania oraz innych cech funkcjonalnych produktu. Bardzo ważne jest jednak, aby w wyniku znaczącego ulepszenia produkt posiadał całkiem nowe cechy lub funkcje, których wcześniej nie miał. Jednocześnie muszą one wynikać z przeprowadzonych wcześniej prac badawczo-rozwojowych.

Innowacyjny proces to proces, który charakteryzuje się nowością w odniesieniu do posiadanych przez niego cech i funkcjonalności w porównaniu do rozwiązań stosowanych na rynku.

Ważne – dofinansowanie otrzymasz na projekt o poziomie innowacyjności produktowej lub procesowej minimum na skalę kraju.

Innowacyjność jest kryterium rozstrzygającym. Oznacza to, że w przypadku uzyskania jednakowej łącznej liczby punktów wsparcie w pierwszej kolejności otrzyma projekt, który będzie cechował się większą innowacyjnością.

Koszty kwalifikowalne w projekcie możesz podzielić na trzy kategorie: wydatki inwestycyjne, wydatki na prace B+R, wydatki na usługi doradcze.

KOSZTY KWALIFIKOWALNE W PROJEKCIE

WYDATKI INWESTYCYJNE

- nabycie wytworzenie lub leasing środków trwałych,
- nabycie lub leasing nieruchomości,
- nabycie robót i materiałów budowlanych,
- nabycie wartości niematerialnych lub prawnych.

PRACE B+R

- koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów,
- zakup materiałów, środków eksploatacyjnych oraz podobnych produktów związanych bezpośrednio z realizacją projektu,
- wynagrodzenia osób związanych z projektem.

KOSZTY KWALIFIKOWALNE W PROJEKCIE

USŁUGI DORADCZE

- koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych,
- usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

- mikro-, mali i średni przedsiębiorcy.

WYBRANE WYMAGANIA WOBEC WNIOSKODAWCÓW:

- zamknięty co najmniej jeden rok obrotowy trwający przynajmniej 12 miesięcy,
- przychody w przynajmniej 1 zamkniętym roku obrotowym (trwającym przynajmniej 12 miesięcy) na poziomie co najmniej 1 mln zł (średnia firma) lub 600 tys. zł (mikro- i mała firma) w okresie 3 lat przed złożeniem wniosku.

FINANSE:

minimalna:

1 mln zł to **wartość** kosztów kwalifikowalnych projektu,

maksymalna:

50 mln euro.

Nie jest określona maksymalna kwota dofinansowania, możesz w jej ramach uzyskać:

- do 450 tys. zł na prace rozwojowe
- do 500 tys. zł na doradztwo

Twój wkład to co najmniej 30% całkowitego kosztu projektu.

INTENSYWNOŚĆ DOFINANSOWANIA:

- część rozwojowa – **do 45%** dla mikro- i małego przedsiębiorcy, **do 35%** dla średniego przedsiębiorcy,
- część doradcza – **do 50%**,
- część inwestycyjna – zgodnie z mapą pomocy regionalnej (zob. s. 46).

Tryb wyboru projektów – konkursowy

W ramach poddziałania 3.2.1 Badania na rynek w 2019 ogłoszone będą trzy oddzielne konkursy. Jeden z nich jest przeznaczony dla wszystkich przedsiębiorców spełniających kryteria udziału w konkursie, niezależnie od lokalizacji projektu. Drugi zaś dla firm realizujących projekty w średnich miastach. Taka forma konkursu ma zachęcić przedsiębiorców do lokowania innowacyjnych przedsięwzięć na obszarze miast tracących funkcje społeczne. A z kolei trzeci dla projektów realizujących Program Dostępność Plus.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/badania-na-rynek

DOBRE PRAKTYKI – ZAINSPIRUJ SIĘ!

Takie dofinansowanie zostało przeznaczone na realizację projektu pn.: „Wdrożenie wyników prac B+R w celu rozpoczęcia produkcji nowej generacji drzwi pasywnych”. W ramach realizacji projektu zakupiono ciąg produkcyjny pozwalający na uruchomienie produkcji nowego typu drzwi zewnętrznych o zwiększonych parametrach termicznych. Zastosowano rozwiązania konstrukcyjne opracowane w ramach własnych prac badawczo-rozwojowych, a autorska metoda wytwarzania skrzydła drzwiowego zgłoszona została do opatentowania.

W innej firmie dofinansowanie zostało przeznaczone na realizację projektu pn.: „Wdrożenie innowacyjnych narzędzi ściernych z zastosowaniem mikroagregatów oraz na bazie kompozycji z żywic syntetycznych”. W ramach realizacji projektu opracowano zupełnie nowy typ narzędzi ściernych na bazie opatentowanej kompozycji żywic syntetycznych. Dzięki temu ograniczono zaklekanie czynnej powierzchni roboczej narzędzia ściernego i ustabilizowano jego pracę. W ramach realizowanego projektu firma zakupiła 18 nowych maszyn i urządzeń do produkcji oraz kontroli jakości.

04 Skorzystaj z proinnowacyjnych usług

Usługi proinnowacyjne w sposób kompleksowy przyczyniają się do powstawania innowacji - od badań do komercjalizacji. Usługi te dostosowane są do potrzeb przedsiębiorców, dzięki czemu przyczyniają się do ich szybkiego rozwoju. W szczególności dotyczy to współpracy MŚP z jednostkami naukowymi. Taka współpraca to szansa dla przedsiębiorcy na nawiązanie nowych kontaktów, pozyskanie nowych partnerów, a także zdobycie nowych rynków zbytu dzięki opracowaniu i wdrożeniu nowych produktów oraz optymalizację działalności dzięki opracowaniu i wdrożeniu innowacji procesowych.

POIR zapewni Ci dostęp do usług wspierających rozwój innowacyjnej działalności. Możesz skorzystać z:

- Poddziałania 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP

PODDZIAŁANIE 2.3.2 BONY NA INNOWACJE DLA MŚP

Najlepsze innowacje tworzone są na styku biznesu i nauki, praktyki i teorii, przedsiębiorczości i wiedzy. Skorzystaj z bonu na innowacje i rozpocznij współpracę z jednostką naukową, która opracuje nowy lub znacząco ulepszony wyrób, usługę, technologię bądź nowy projekt wzorniczy.

1

I ETAP – KOMPONENT USŁUGOWY

Z pierwszego etapu poddziałania 2.3.2 dofinansujesz zakup usługi od: organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę (w tym m.in. uczelnie, instytuty badawcze), spółki celowej uczelni, centrum transferu technologii uczelni, przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego, laboratorium posiadającego akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub notyfikowanego laboratorium czy Sieci Badawczej Łukasiewicza.

Bon na innowacje to prosty i logiczny mechanizm wsparcia. Ty masz pomysł biznesowy na innowację, a jednostka naukowa wiedzę i zasoby techniczne niezbędne do opracowania szczegółów rozwiązania. Połączcie więc siły!

MECHANIZM DZIAŁANIA BONU NA INNOWACJE

Usługa powinna prowadzić do opracowania innowacji procesowej lub produktowej. Opracowanie nowego lub znacząco ulepszanego wyrobu, usługi, technologii, projektu wzorniczego powinno stanowić innowację produktową lub procesową co najmniej na poziomie przedsiębiorstwa. Oznacza to, że innowacja, która powstała w wyniku prac zleconych przez Ciebie jednostce naukowej, musi odróżniać się od Twoich dotychczasowych produktów o podobnej funkcji podstawowej pod względem jakościowym i/lub ilościowym. Podobnie jest z innowacją procesową – jeżeli zleciłeś uczelni opracowanie technologii lub nowego sposobu świadczenia usługi, musi z nimi wiązać się istotna zmiana w obrębie tego procesu (np. wzrost jakości usługi, obniżka kosztów usługi). Kontaktując się i współpracując ze światem nauki, wiele zyskasz.

Przede wszystkim dostęp do eksperckiej, głębokiej i aktualnej wiedzy naukowej, ale także nowoczesne zaplecze techniczne. Polskie uczelnie w ciągu ostatnich lat przeszły technologiczną rewolucję – posiadają zaawansowane laboratoria, urządzenia pomiarowe najnowszych generacji, aparaturę doświadczalną, prototypownie itp. Skorzystaj z tego potencjału. Kapitał intelektualny polskich uczelni i wysokiej jakości infrastruktura mogą działać na rzecz Twojej firmy.

NA CO OTRZYMASZ WSPARCIE:

- zakup od jednostki naukowej usługi polegającej na opracowaniu nowego lub znacząco ulepszanego wyrobu, usługi, technologii bądź nowego projektu wzorniczego

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

- mikro-, mali i średni przedsiębiorcy.

FINANSE:

minimalna

60 tys. zł to wartość kosztów kwalifikowalnych projektu,

maksymalna:

400 tys. zł to wartość kosztów kwalifikowalnych projektu.

POZIOM DOFINANSOWANIA:

- do 85% wartości kosztów kwalifikowalnych projektu dla mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy.

Twój wkład to co najmniej 15% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Tryb wyboru projektów – konkursowy.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/bony-na-innowacje-dla-msp

DOBRE PRAKTYKI – ZAINSPIRUJ SIĘ!

Dotacje w ramach tego poddziałania zostały przeznaczone na realizację projektu pn.: „Opracowanie prototypu innowacyjnego systemu telemetrycznego służącego do zarządzania dystrybucją wody pitnej”. W ramach realizacji projektu powstał prototyp bezprzewodowego modułu, pozwalającego na monitorowanie i zdalne sterowanie dystrybutorami wody pitnej, składającego się z trzech elementów: dystrybutora, modułu telemetrycznego i infrastruktury sieciowej. Urządzenie na bieżąco monitoruje, czy butla jest na miejscu i ile jest w niej wody, a kiedy zapasy się kończą, wysyła odpowiedni komunikat. Dzięki temu można z wyprzedzeniem zaplanować transport i zoptymalizować proces zarządzania dystrybucją.

Kolejny beneficjent przeznaczył swoje dofinansowanie na realizację projektu pn.: „Autonomiczny system solarny z modułem komunikacyjnym”. W ramach realizacji projektu dofinansowanego ze środków unijnych opracowano urządzenie, które składa się ze sterownika solarnego pozwalającego na podłączenie instalacji fotowoltaicznej oraz układu do zdalnego pomiaru warunków pracy. Dane mogą być przesyłane poprzez sieć GSM do internetowej bazy danych. Istnieje także możliwość komunikacji z urządzeniem poprzez komendy SMS. Zakres projektu obejmował weryfikację cyfrowego modelu obudowy, wytrzymałości mechanicznej, zarówno zastosowanych części, jak i końcowego wyrobu oraz przeprowadzenie badań kompatybilności elektromagnetycznej. Dodatkowo wyprodukowano kilkadziesiąt prototypowych urządzeń, które przekazano do testów w grupie potencjalnych użytkowników.

2

II ETAP – KOMPONENT INWESTYCYJNY

Chciałbyś wdrożyć swój pomysł na innowację technologiczną (produktową lub procesową) opracowaną przez jednostkę naukową? Weź udział w II etapie poddziałania 2.3.2. Środki możesz wykorzystać na zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do uruchomienia produkcji, a także na zakup wartości niematerialnych i prawnych.

i

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

- mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, którzy zakończyli I etap (komponent usługowy) i mają zaakceptowany wniosek o płatność końcową

WYBRANE WYMAGANIA WOBEC WNIOSKODAWCÓW:

- innowacja produktowa – należy wykazać, że produkt zaspokoi zapotrzebowanie konsumentów i będzie konkurencyjny względem innych, podobnych produktów oferowanych na rynku,
- innowacja procesowa – należy wykazać pozytywny wpływ rezultatu projektu na cykl produkcyjny, proces technologiczny w przedsiębiorstwie oraz innych potencjalnych jej użytkowników lub znaczące podniesienie jakości świadczonych usług lub produkowanych wyrobów.

FINANSE:

800 tys. zł maksymalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu,

560 tys. zł maksymalna wartość dofinansowania.

Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu nie może być niższa niż zatwierdzona w ocenie wniosku o dofinansowanie złożonym w I etapie usługowym Poddziałania 2.3.2 POIR.

POZIOM DOFINANSOWANIA:

- do 70% wartości kosztów kwalifikowalnych projektu dla mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy zgodnie z mapą pomocy regionalnej (zob. s. 46).

Twój wkład to co najmniej 30% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Tryb wyboru projektów – konkursowy.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/bony-na-innowacje-dla-msp

05 Przekraczaj granice

Ekspansja firmy na rynki zagraniczne daje nowe możliwości w postaci zwiększenia obrotów firmy. Stanowi również dla przedsiębiorcy wyzwanie organizacyjne, finansowe i marketingowe. W ramach POIR możemy ułatwić Twoją ekspansję na rynki zagraniczne.

Fundamentem skutecznego eksportu jest dobre zbadanie rynku docelowego, a co się z tym wiąże, dostosowanie do niego marketingu. Środki z POIR umożliwiają skuteczne wejście na wybrane rynki zagraniczne.

Wsparcie w przekraczaniu granic i zdobywaniu zagranicznych rynków otrzymasz w ramach:

- poddziałania 2.3.3 Umieźdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych,
- poddziałania 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych Go to Brand.

PODDZIAŁANIE 2.3.3 UMIEJĘDZYNARODOWIENIE KRAJOWYCH KLASTRÓW KLUCZOWYCH

Klastry są jedną z najlepszych formuł dla realizacji idei inteligentnego rozwoju gospodarczego. W XXI wieku źródłem postępu technologicznego, innowacyjnych rozwiązań i tym samym zysków jest współpraca. Klastry umożliwiają przedsiębiorcom realizowanie dużych projektów w oparciu

o kooperację, łączenie swoich zasobów, wspólne ofertowanie itd. To prosta matematyka – zsumowanie potencjałów wielu firm mnoży korzyści zarówno dla nich, jak i otoczenia.

W Polsce działa około 130 klastrów, wśród nich jest kilka o szczególnym znaczeniu. To Krajowe Klustry Kluczowe – organizacje o istotnym znaczeniu dla całej gospodarki, wysokiej konkurencyjności międzynarodowej i dużym potencjale innowacyjności.

Jeżeli jesteś członkiem klastra, sprawdź, czy ma on status Krajowego Klastra Kluczowego. To niezbędny warunek, aby otrzymać wsparcie w ramach poddziałania 2.3.3.

Status Krajowego Klastra Kluczowego przyznaje w procedurze konkursowej Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii. Obecnie posiada go 13 organizacji.

Krajowe Klustry Kluczowe: Śląski Klaster Lotniczy, NUTRIBIOMED, Klaster Logistyczno-Transportowy Północ-Południe, MedSilesia - Śląska Sieć Wyrobów Medycznych, Wschodni Klaster ICT, Klaster LifeScience Kraków, Klaster Zrównoważona Infrastruktura, Klaster Gospodarki Odpadowej i Recyklingu, Bydgoski Klaster Przemysłowy, Klaster Dolina Lotnicza, Klaster Obróbki Metali, Mazowiecki Klaster ICT, Wschodni Klaster Budowlany.

Krajowe Klustry Kluczowe z uwagi na swój wysoki potencjał innowacyjności i konkurencyjności mają największe szanse na odniesienie międzynarodowego sukcesu, dlatego poddziałanie 2.3.3 jest przeznaczone dla nich. Do złożenia wniosku o wsparcie uprawniony jest koordynator klastra, ale ostatecznie zyskują podmioty tworzące powiązanie. Lista Krajowych Klastrów Kluczowych znajduje się na stronie:

www.gov.pl/web/przedsiębiorczosc-technologia/krajowe-klustry-kluczowe

WYDATKI NA KTÓRE MOŻNA OTRZYMAĆ WSPARCIE:

W przypadku koordynatora klastra realizującego projekt:

- koszty administracyjne i wynagrodzenie dla personelu biorącego udział w projekcie,
- usługi eksperckie, w tym badania rynkowe, audyty, badania ewaluacyjne,
- usługi na rzecz zaprojektowania, utworzenia, utrzymania i rozwoju narzędzi ICT,
- marketing,
- zarządzanie zapleczem klastra, organizację programów szkoleniowych, warsztatów i konferencji w celu wsparcia, dzielenia się wiedzą, tworzenia sieci kontaktów i współpracy międzynarodowej.

W przypadku członków klastra biorącego udział w projekcie:

- usługi doradcze i szkolenia z zakresu działalności na rynkach zagranicznych,
- udział w misjach gospodarczych,
- udział w targach w charakterze wystawcy,
- dostęp do zagranicznej infrastruktury badawczo-rozwojowej,
- promocję marek i produktów.

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

- koordynatorzy Krajowych Klastrow Kluczowych.

FINANSE:

minimalna:

500 tys. zł to wartość kosztów kwalifikowalnych projektu,

maksymalna:

10 mln zł to wartość kosztów kwalifikowalnych projektu.

POZIOM DOFINANSOWANIA:

do **80 %** wartości projektu

Maksymalne dofinansowanie to **8 000 000 zł.**

Tryb wyboru projektów – konkursowy.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/umiedzynarodowienie-klastrow

PODDZIAŁANIE 3.3.3 WSPARCIE MŚP W PROMOCJI MAREK PRODUKTOWYCH GO TO BRAND

Polskie przedsiębiorstwa mają do zaoferowania zagranicznym klientom wiele innowacyjnych, atrakcyjnych i unikatowych produktów, usług czy technologii. Zostały one podzielone na różne branże, dla których wspólnym mianownikiem jest wysoki potencjał eksportowy.

Na liście najbardziej konkurencyjnych w skali międzynarodowej, znalazło się 12 branż proeksportowych:

- sprzęt medyczny,
- kosmetyki ,
- IT/ICT,
- jachty i łodzie,
- meble,
- polskie specjalności żywnościowe,
- sektor usług prozdrowotnych,
- maszyny i urządzenia,
- biotechnologia i farmaceutyka,
- moda polska,
- budowa i wykańczanie budowli,
- części samochodowe i lotnicze.

Jeżeli działasz w którejś z nich, możesz starać się o wsparcie na promocję swoich marek produktowych.

Dla każdej z branż proeksportowych został przygotowany specjalny program promocji.

Dofinansowanie otrzymasz na udział w branżowym programie promocji, na którym możesz się promować, podczas konkretnych wydarzeń.

NA CO OTRZYMASZ WSPARCIE:

- wynajem, budowę i obsługę stoiska wystawowego podczas uczestnictwa w targach,
- szkolenia i doradztwo w zakresie internacjonalizacji działalności gospodarczej,
- podróże służbowe pracowników na targi, misje gospodarcze,
- transport i ubezpieczenie osób oraz eksponatów w związku z udziałem w targach i misjach gospodarczych,
- rezerwację miejsca wystawowego na targach, opłaty rejestracyjne za udział w targach oraz wpis do katalogu wystawowego/targowego,
- organizację stoiska wystawowego na targach, reklamę w mediach targowych,
- udział w seminariach, kongresach i konferencjach,
- organizację pokazów, prezentacji i degustacji produktów w zakresie promocji marki.

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

- mikro-, mały i średni przedsiębiorca.

FINANSE:

maksymalna:

1 mln zł wartość kosztów kwalifikowalnych projektu.

POZIOM DOFINANSOWANIA:

W przypadku wyboru dofinansowania w postaci **pomocy publicznej** – poziom dofinansowania wynosi **do 50%** kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku wyboru dofinansowania w postaci **pomocy de minimis**:

- **do 60%** – średni przedsiębiorca,
- **do 75%** – mały przedsiębiorca,
- **do 80%** – mikroprzedsiębiorca z województwa mazowieckiego,
- **do 85%** – mikroprzedsiębiorca z pozostałych województw.

Od 2018 roku istnieje możliwość rozliczania na podstawie kwot ryczałtowych. Szczegóły znajdują się w dokumentacji konkursowej.

Limity w wydatkach kwalifikowalnych:

- **do 2%** – koszty szkolenia w zakresie umiędzynarodowienia przedsiębiorcy,
- **do 5%** – koszty usługi doradczej dotyczącej umiędzynarodowienia przedsiębiorcy,
- **do 60%** – łączne koszty podróży służbowych pracowników przedsiębiorcy i koszty transportu oraz ubezpieczenia osób i eksponatów.

Twój wkład to co najmniej 15% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Tryb wyboru projektów – konkursowy

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/go-to-brand

PODDZIAŁANIE 2.4.1 CENTRUM ANALIZ I PILOTAŻY NOWYCH INSTRUMENTÓW INNO_LAB - KONKURS POLSKI PRODUKT PRZYSZŁOŚCI

Każdego roku spośród najbardziej innowacyjnych wyrobów i technologii Kapituła Konkursu Polski Produkt Przyszłości wyłania najlepsze projekty stworzone w Polsce, które mają potencjał, by zaistnieć nie tylko na rynku krajowym ale również międzynarodowym. Celem przedsięwzięcia, organizowanego wspólnie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jest rozwój, promocja i umiędzynarodowienie najbardziej innowacyjnych produktów. Misją konkursu jest również uhonorowanie ludzi, którzy stoją za wyłoniętymi projektami. Są wśród nich przedsiębiorcy, naukowcy, badacze oraz twórcy innowacyjnych rozwiązań, pracujący indywidualnie, jak i w zespołach. Ludzie, dla których rozwój cywilizacyjny oparty na poszukiwaniu nowych rozwiązań jest prawdziwą pasją. Na przestrzeni ostatnich lat, spośród nagrodzonych i wyróżnionych projektów wiele osiągnęło sukces rynkowy.

Nagrody i wyróżnienia dla najbardziej innowacyjnych produktów i technologii przyznaje się w trzech kategoriach:

- produkt przyszłości przedsiębiorcy,
- produkt przyszłości jednostki naukowej oraz
- produkt przyszłości konsorcjum jednostki naukowej i przedsiębiorcy.

W konkursie przyznawane są także nagrody specjalne:

- za produkt zgłoszony przez młodego przedsiębiorcę, istniejącego nie dłużej niż 3 lata,
- za produkt z branży technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT),
- za produkt w obszarze ekoinnowacji lub w innych obszarach, które zostaną zidentyfikowane w trakcie oceny zgłoszonych produktów.

Do Konkursu mogą przystąpić jednostki naukowe lub przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie Polski (samodzielnie jak i w konsorcjach).

Innowacyjne produkty (wyroby lub technologie) zgłoszone do konkursu powinny być:

- doprowadzone co najmniej do etapu prac wdrożeniowych lub
- wdrożone do produkcji maksymalnie 24 miesiące przed złożeniem wniosku konkursowego

Uczestnikowi Konkursu przysługiwać muszą autorskie prawa majątkowe, prawa z patentu lub inne prawa własności intelektualnej dotyczące zgłaszanego produktu.

Wyboru laureatów dokonuje Kapituła, w skład której wchodzi przedstawiciele najważniejszych instytucji i urzędów w kraju, organizacji technicznych, uczelni i mediów. Patronat nad Konkursem sprawuje Minister Przedsiębiorczości i Technologii oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/konkursppp

KTO MOŻE WZIĄĆ UDZIAŁ W KONKURSIE:

- Jednostki naukowe lub przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie Polski.

JAKIE PRODUKTY MOŻNA ZGŁOSIĆ DO KONKURSU:

Innowacyjne produkty (wyrób lub technologię):

- doprowadzone co najmniej do etapu prac wdrożeniowych (produkt niewdrożony),
- lub wdrożone do produkcji maksymalnie 24 miesiące przed złożeniem wniosku konkursowego.

Twojej firmie muszą przysługiwać autorskie prawa majątkowe, patentowe lub inne prawa własności intelektualnej dotyczące zgłaszanego produktu.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/konkursppp

PODDZIAŁANIE 2.4.1 CENTRUM ANALIZ I PILOTAŻY NOWYCH INSTRUMENTÓW INNO_LAB - GOV_LAB – PROGRAM EDUKACYJNY DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Oferta wspierania przedsiębiorczości na poziomie samorządów systematycznie się poszerza. Przykładem może być pilotaż „gov_LAB” czyli program edukacyjny Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości dla jednostek samorządu terytorialnego. Celem gov_LAB jest dostarczenie administracji samorządowej wiedzy i umiejętności do projektowania instrumentów dla przedsiębiorców.

Do usług finansowanych przez PARP w ramach naboru należą:

- usługi facylitacji procesu projektowania instrumentu dla przedsiębiorców,
- usługi niezbędne do realizacji procesu projektowania instrumentu dla przedsiębiorców,
- usługi szkoleniowe niezbędne do realizacji procesu projektowania instrumentu dla przedsiębiorców,

- organizacja Dnia Demonstracyjnego (Demo Day), podczas którego poszczególne zespoły projektowe zaprezentują swoje rozwiązanie oraz zostaną ocenione przez niezależną jury.

Efektem pilotażu będą nowe, zaprojektowane z uwzględnieniem potrzeb ostatecznych użytkowników, usługi lub programy dla przedsiębiorców.

gov_LAB to dostarczenie niezbędnych usług do właściwego przeprowadzenia procesów projektowania instrumentów dla przedsiębiorców.

Dzięki kompetencjom nabywanym w ramach programu edukacyjnego samorządy zyskują między innymi umiejętność efektywnej pracy w zespole multidyscyplinarnym, umiejętność analizowania zależności między interesariuszami usług skierowanych do przedsiębiorców oraz umiejętność angażowania interesariuszy – ko-kreacja. Uczą się rozpoznawać kulturę organizacji, oceniać jej potencjał oraz zarządzać zmianą.

JAKA JEST FORMA I PRZEZNACZENIE POMOCY:

- finansowanie kosztów usług doradczych oraz szkoleniowych, świadczonych na rzecz Wnioskodawcy w celu wypracowania i testowania przez Wnioskodawcę instrumentu dla przedsiębiorców,
- wykonawca usług jest wybierany przez PARP,
- kwota pomocy jest uzależniona od wysokości wynagrodzenia wykonawcy usług w odniesieniu do usług świadczonych jednemu zespołowi projektowemu.

KTO MOŻE OTRZYMAĆ POMOC:

- jednostki samorządu terytorialnego.

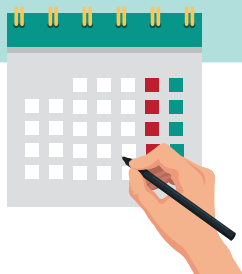
Przydatny link:

www.parp.gov.pl/gov-lab

06 PARP w POIR – synteza

OBSZAR / CEL WSPARCIA	DZIAŁANIE / PODDZIAŁANIE	OSTATECZNI ODBIORCY WSPARCIA	FORMA WSPARCIA	BUDŻET
 Rynek start-upowy	2.4.1 Centrum analiz i pilotażu nowych instrumentów – inno_LAB – Poland Prize	start-upy	granty	30 mln zł
	2.5 Programy Akceleracyjne	start-upy	granty	133 mln zł
	2.4.1 Centrum analiz i pilotażu nowych instrumentów inno_LAB – Elektro ScaleUp	start-upy	granty	10 mln zł
 Inwestycje w innowacje	3.2.1 Badania na rynek	MŚP	dotacja	1,04 mld euro
 Usługi dla przedsiębiorców	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP	MŚP	dotacja	56,63 mln euro
 Internacjo- nalizacja	2.3.3 Umiędzynarodowienie Krajowych Kłastrów Kluczowych	Kordynatorzy i członkowie KKK	dotacja	33,25 mln euro
	3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych Go to Brand	MŚP	dotacja	90 mln euro

07 Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym w 2019 r.

TERMIN NABORU	PODDZIAŁANIE	KWOTA W ZŁOTYCH PRZEZNACZONA NA KONKURS
25.02.2019 r. – 04.04.2019 r.	3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand	150 mln
20.03.2019 r. – 28.11.2019 r.	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP: etap 1 usługowy konkurs podzielony na rundy	50 mln
	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP: etap 1 usługowy - Dostępność Plus konkurs podzielony na rundy	5 mln
05.03.2019 r. – 25.07.2019 r.	2.3.3 Umiędzynarodowienie Krajowych Kłastrów Kluczowych konkurs podzielony na rundy	50 mln

TERMIN NABORU	PODDZIAŁANIE	KWOTA W ZŁOTYCH PRZEZNACZONA NA KONKURS
25.03.2019 r. – 08.05.2019 r.	3.2.1 Badania na rynek	850 mln
	3.2.1 Badania na rynek – Miasta Średnie	550 mln
	3.2.1 Badania na rynek – Dostępność Plus	1 000 mln
17.04.2019 r. – 07.01.2020 r.	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP: etap 2 inwestycyjny konkurs podzielony na rundy	20 mln
	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP: etap 2 inwestycyjny – Dostępność Plus konkurs podzielony na rundy	5 mln
01.10.2019 r. – 31.10.2019 r.	3.2.1 Badania na rynek	Wartość alokacji na konkursy zostanie określona w późniejszym terminie.
	3.2.1 Badania na rynek – Miasta Średnie	
	3.2.1 Badania na rynek – Dostępność Plus	

Dodatkowo wybrani przez PARP operatorzy prowadzą nabory według ustalonych harmonogramów:

- 2.5 Programy akceleryjne:
www.parp.gov.pl/programy-akceleryjne
- 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB – Poland Prize: www.parp.gov.pl/poland-prize
- 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB – Elektro ScaleUp:
www.parp.gov.pl/elektro-scaleup

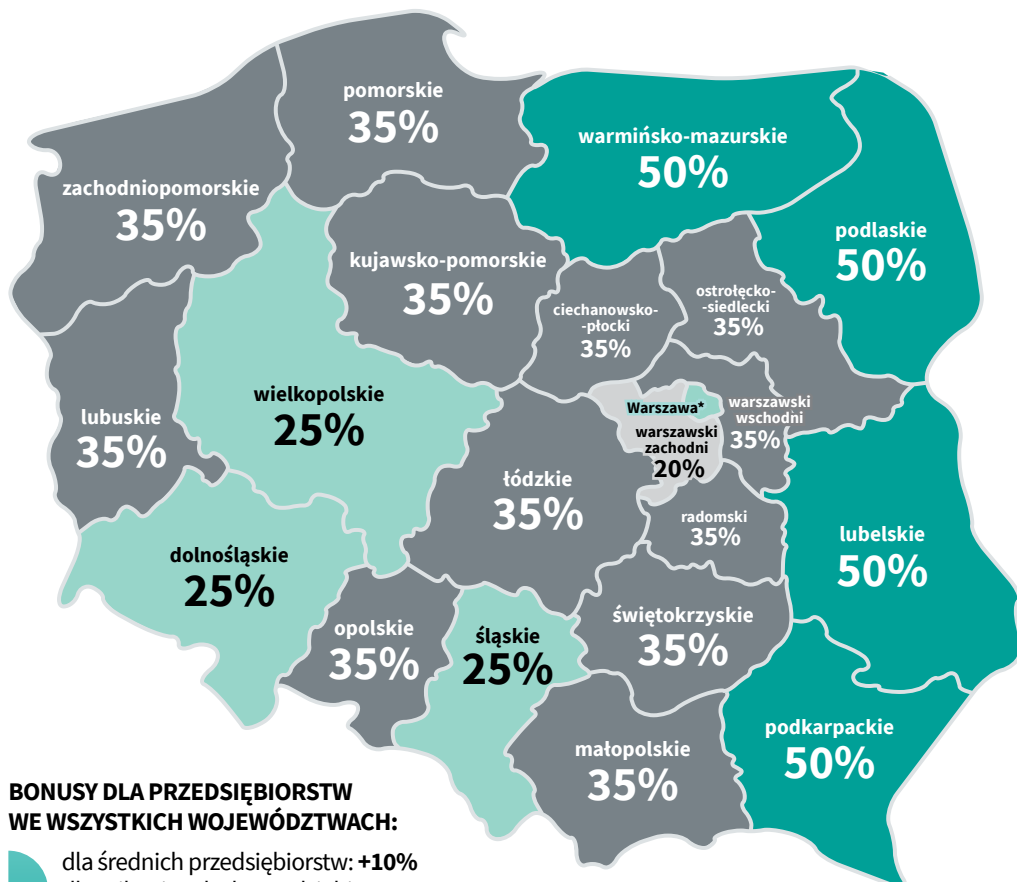
Przydatny link:

www.parp.gov.pl/harmonogram-naborow

08 Mapa pomocy regionalnej dla Polski

Mapa Pomocy Regionalnej dla Polski obowiązuje od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r.

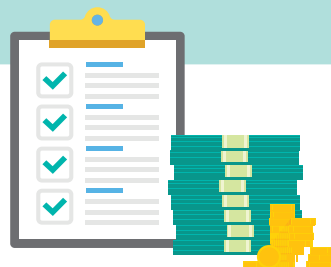

BONUSY DLA PRZEDSIĘBIORSTW WE WSZYSTKICH WOJEWÓDZTWACH:

dla średnich przedsiębiorstw: **+10%**
dla mikro i małych przedsiębiorstw: **+20%**

***Warszawa:**

od 01.01.2019 r. – **10%**

09 Zanim sięgniesz po dofinansowanie

POIR oferuje Twojej firmie bogate i różnorodne wsparcie. Szybciej i skuteczniej po nie sięgniesz, jeśli zastosujesz się do kilku prostych wskazówek.

Określ, na czym polega Twój projekt

- zastanów się nad tym, co chcesz zrobić i co może Ci w tym pomóc
- znajdź w POIR działanie, które pasuje do Twoich oczekiwań

Znajdź konkurs

- sprawdź harmonogram naborów, zapoznaj się z terminem ogłoszenia konkursu i planowanym czasem naboru

Poznaj warunki konkursu

- z dokumentacji konkursowej dowiedz się, kto może dostać wsparcie, na co i jakie kryteria musi spełnić
- zapoznaj się z wnioskiem o dofinansowanie i wzorem umowy

Wypełnij wniosek

- przygotuj swoją aplikację zgodnie z instrukcją
- pamiętaj o wszystkich wymaganych informacjach i załącznikach

Wystartuj w konkursie

- złóż swoją aplikację w formie i terminie określonym w naborze

POWODZENIA!

10 Wskazówki dla przedsiębiorców realizujących dofinansowane projekty

Informacja o przyznaniu dofinansowania to dopiero początek drogi. Będziesz musiał wywiązać się z obowiązków, jakie nakłada na Ciebie umowa o dofinansowanie, w tym: dotrzymywania harmonogramów, rozliczania wydatków, prowadzenia i archiwizacji dokumentacji, promocji projektów. Warto się do tego zawnazu przygotować, by ustrzec się błędów.

1

1. UMOWA ZOBOWIĄDUJE

Umowa o dofinansowanie ma zapewnić sprawną realizację projektu, dlatego określono w niej koszty realizacji przedsięwzięcia, źródła jego finansowania, wysokość i formę, w jakiej zostanie przekazane dofinansowanie oraz warunki wypłaty.

Umowa o dofinansowanie to najważniejszy dokument, regulujący prawa i obowiązki zarówno przedsiębiorcy, jak i PARP.

Zdarza się, że w trakcie realizacji projektu konieczne jest wprowadzenie zmian. W takim przypadku zajrzyj do zawartej umowy, czy są one dopuszczalne i w jakim trybie należy je zgłosić do PARP. Jeśli masz wątpliwości, skontaktuj się z opiekunem projektu, który pomoże Ci ustalić, jakie zmiany są możliwe oraz czy potrzebny będzie aneks do umowy. **Nie podejmuj samodzielnych decyzji o zmianach w projekcie!**

Pamiętaj, że warunkiem koniecznym otrzymania płatności jest **ustanowienie** oraz **wniesienie zabezpieczenia**. To sposób na zapewnienie właściwego wykonania zobowiązań wynikających z umowy. Brak ustanowienia zabezpieczenia lub jego niewniesienie w określonym terminie może być przyczyną rozwiązania umowy przez PARP. Formy zabezpieczeń są wskazane w umowie. Najczęściej stosowanymi zabezpieczeniami są: weksel in blanco, hipoteka lub gwarancje.

2

2. SYSTEM DO ROZLICZANIA PROJEKTU - SL2014

Zawierając umowę o dofinansowanie zobowiązujesz się do rozliczania projektu wyłącznie w formie elektronicznej poprzez **SL2014** (sl2014.gov.pl). To inny system niż generator wniosków, którego używałeś do składania wniosku o dofinansowanie. Zapoznaj się z instrukcją jego obsługi, dostępną w Podręczniku beneficjenta.

ZA POŚREDNICTWEM SL2014 MOŻESZ:

- prowadzić korespondencję z PARP,
- wypełniać i składać wnioski o płatność,
- przysyłać informacje o postępie rzeczowym projektu,
- składać korekty wcześniej złożonych wniosków,
- przekazywać dokumenty dotyczące wydatkowania środków.

3. DOKUMENTUJ I PRZESTRZEGAJ TERMINÓW

Przesyłanie dokumentów dotyczących realizowanego projektu poprzez SL2014 oznacza, że dostarczyłeś je już do PARP.

Nie musisz więc przysyłać ich w formie papierowej. Pamiętaj jednak, by oryginały przechowywać na potrzeby ewentualnych przyszłych kontroli projektu. Powinny być one ewidencjonowane w sposób umożliwiający ich łatwą i jednoznaczną identyfikację.

Poprzez system SL2014 przesyłasz: kopie faktur, dowodów zapłaty zobowiązań wynikających z przedstawionych do rozliczenia dokumentów, wyciąg z rachunku bankowego do obsługi zaliczki za okres od dnia jej otrzymania do dnia złożenia rozliczającego ją wniosku o płatność, dokumenty potwierdzające przeprowadzenie zamówień w projekcie, umowy i aneksy do umów z dostawcami lub wykonawcami, dokumenty potwierdzające odbiór przedmiotów dostawy czy usługi itd. Pełna lista załączników jest dostępna w „Podręczniku Beneficjenta”.

Przydatny link:

www.poir.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/podrecznik-beneficjenta-sl2014/

Środki na realizację projektu wypłacane są w formie **refundacji poniesionych wydatków** lub w formie **zaliczek**. Rozliczenia muszą odbywać się zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, harmonogramem płatności oraz terminami wskazanymi w umowie o dofinansowanie.

Każdy wniosek o płatność zawiera również część sprawozdawczą, w której musisz przedstawić postęp w realizacji projektu bądź opisać ewentualne problemy. Pamiętaj o dołączeniu wymaganych dokumentów potwierdzających poniesione wydatki, a także potwierdzenie realizacji wskaźników celów projektu.

WNIOSEK O PŁATNOŚĆ SKŁADASZ, GDY:

- wnioskujesz o refundację poniesionych kosztów,
- wnioskujesz o przekazanie zaliczki na realizację projektu,
- chcesz rozliczyć otrzymane zaliczki,
- przekazujesz informacje o postępie rzeczowym projektu.

Wniosek o płatność końcową złoż najpóźniej ostatniego dnia okresu kwalifikowalności (wskazanego w umowie). Kończy on rzeczową i finansową realizację projektu. Pamiętaj więc o wykazaniu pełnej realizacji projektu i uzupełnieniu informacji o osiągniętych wskaźnikach produktu i rezultatu.

4

4. WYDATKI W RAMACH PROJEKTU

Wydatki objęte dofinansowaniem to faktycznie poniesione i udokumentowane koszty związane bezpośrednio z projektem i niezbędne do jego realizacji. Pamiętaj, że jesteś zobowiązany do ponoszenia wydatków nie tylko zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie, ale także z przepisami prawa krajowego i unijnego. Tylko wtedy zostaną one uznane za kwalifikowalne.

Przy wyborze wykonawcy i zakupie towarów lub usług stosuj **przepisy art. 6c ustawy o utworzeniu PARP** oraz zasady wynikające z **Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020**. Pamiętaj, że wydatki w ramach projektu muszą być ponoszone z zachowaniem zasad przejrzystości i uczciwej konkurencji. Nie możesz kupować towarów lub usług od podmiotów powiązanych z Tobą osobowo lub kapitałowo.

Informacje o rodzaju obowiązującej Cię procedury znajdziesz w rozdziale 6.5 „Zamówienia udzielane w ramach projektów” Wytycznych kwalifikowalności. W zależności od szacowanej wartości zamówienia stosuj:

- rozeznanie rynku opisane w rozdziale 6.5.1 wspomnianych Wytycznych,
- zasadę konkurencyjności opisaną w rozdziale 6.5.2 wspomnianych Wytycznych,
- jeden z trybów przewidzianych w ustawie Prawo zamówień publicznych (**Pzp**).

Przydatny link:

www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-kwalifikowalnosci-wydatkow-w-ramach-europejskiego-funduszu-rozwoju-regionalnego-europejskiego-funduszu-spoecznego-oraz-funduszu-spojnosci-na-lata-2014-2020

Podmiotami zobowiązanymi do stosowania Pzp, zgodnie z art. 3 ustawy, są jednostki sektora finansów publicznych, w tym organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne itp. Podmioty spoza sektora finansów publicznych – przedsiębiorcy – są zwolnione ze stosowania Pzp, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w art. 3 ust 1 pkt 5 Pzp.

WARTOŚĆ UDZIELANEGO ZAMÓWIENIA	PODMIOT ZOBOWIĄZANY DO STOSOWANIA PZP	PODMIOT NIEZOBOWIĄZANY DO STOSOWANIA PZP
powyżej kwot określonych w art. 11 ust. 8 ustawy Pzp	jeden z trybów przewidzianych w ustawie Pzp	zasada konkurencyjności
powyżej 30 tys. euro netto	jeden z trybów przewidzianych w ustawie Pzp	zasada konkurencyjności
powyżej 50 tys. zł netto do 30 tys. euro netto	jeden z trybów przewidzianych w ustawie Pzp lub zasada konkurencyjności	zasada konkurencyjności
od 20 tys. zł netto do 50 tys. zł netto	rozeznanie rynku	rozeznanie rynku
poniżej 20 tys. zł netto	wewnętrzne procedury jednostki (jeżeli obowiązują)	wewnętrzne procedury jednostki (jeżeli obowiązują)

5

5. PROMOCJA

Realizując projekt współfinansowany ze środków unijnych zobowiązujesz się do prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych w trakcie oraz po zakończeniu przedsięwzięcia. Podstawowe obowiązki nie są uciążliwe, a ich wypełnienie podlega kontroli podobnie jak przestrzeganie innych wymagań.

Jeśli podpisałeś umowę o dofinansowanie **po 1 stycznia 2019 r.** oznaczasz znakiem Funduszy Europejskich, barwami RP i znakiem Unii Europejskiej:

- tablice informacyjne,
- działania i materiały informacyjne i promocyjne (np. ulotki, broszury, strony internetowe, materiały filmowe itp.),
- dokumenty i materiały z realizacji podawane do wiadomości publicznej (np. dokumentacja przetargowa, ogłoszenia, analizy, wzory umów),
- dokumenty i materiały dla osób i podmiotów uczestniczących w projekcie (np. certyfikaty, zaświadczenia, zaproszenia, korespondencja, programy szkoleń).

Barwy RP występują tylko i wyłącznie w wersji pełnokolorowej. Nie można stosować barw RP w wersji achromatycznej i monochromatycznej.

Fundusze Europejskie
Inteligentny Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Szczegółowe zasady znajdziesz w **Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji.**

Przydatny link:

www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/47842/Podrecznik_wnioskodawcy_i_beneficjenta_210717.pdf

6. MONITORING I EWALUACJA

Zakończenie realizacji projektu nie oznacza końca umowy. Monitorowanie, a w szczególności osiągnięcie wskaźników w terminach i wielkościach określonych w umowie o dofinansowanie, może nastąpić w trakcie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu.

Zawierając umowę o dofinansowanie na realizację projektu inwestycyjnego zobowiązałeś się do:

- zapewnienia trwałości efektów projektu,
- utrzymania inwestycji,
- niedokonywania zasadniczych modyfikacji projektu.

Twoim obowiązkiem jest również współpraca z ministerstwami, PARP lub inną uprawnioną instytucją lub podmiotem dokonującym ewaluacji. Polega ona m.in. na: przekazywaniu informacji dotyczących projektu we wskazanym zakresie, terminach, a także uczestniczeniu w wywiadach, ankietach oraz badaniach ewaluacyjnych.

11 Słowniczek

D

DOFINANSOWANIE – część wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem ze środków publicznych.

I

INNOWACJA – każda zmiana, która coś ulepsza, daje nową jakość lub pozwala stworzyć nowy produkt czy usługę.

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU – wszelkie instytucje ułatwiające funkcjonowanie przedsiębiorstw, świadczące na ich rzecz różnego rodzaju usługi, np. doradcze, szkoleniowe, finansowe, badawcze itp.

INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA – organ administracji publicznej lub inna jednostka sektora finansów publicznych, która realizuje część zadań w ramach danego programu operacyjnego.

K

KLASTER – nowoczesna platforma interakcji i współpracy wielu podmiotów gospodarczych, naukowych, sektora B+R, otoczenia biznesu, działających w jednym obszarze geograficznym. Podmioty wchodzące w skład klastra dzielą się między sobą wiedzą, doświadczeniami, uczą się od siebie nawzajem, dopingują do rozwoju, podejmują wspólne inicjatywy, projekty, wdrożenia. Osiągają przy tym efekt synergii i skali.

K**KRAJOWE INTELIGENTNE SPECJALIZACJE (w skrócie KIS)**

– najbardziej perspektywiczne i innowacyjne branże polskiej gospodarki, które stanowią o jej sile i są dla Polski kluczowym źródłem budowania globalnej przewagi konkurencyjnej. Zostały pogrupowane w 5 obszarach tematycznych:

- zdrowe społeczeństwo,
- biogospodarka rolno-spożywcza, leśno-drzewna i środowiskowa,
- zrównoważona energetyka,
- gospodarka o obiegu zamkniętym - woda, surowce kopalne, odpady,
- innowacyjne technologie i procesy przemysłowe.

Obecnie do KIS zalicza się 15 branż. Liczba ta będzie się zmieniać, ponieważ lista kluczowych specjalizacji podlega stałej aktualizacji.

L**LUKA KAPITAŁOWA** – deficyt środków własnych i problemy

z uzyskaniem zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju przedsięwzięcia biznesowego. Największe ryzyko pojawienia się luki kapitałowej występuje w pierwszych okresach działalności, czyli w fazie koncepcyjnej (seed) i na etapie rozruchu (start-up). W kolejnych okresach życia firmy (faza rozwoju i ekspansji) także częste są sytuacje, w których zapotrzebowanie na kapitał przewyższa możliwości finansowe przedsiębiorstwa.

M**MIKRO-, MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA** – podmioty

gospodarcze tworzące sektor MŚP, działające niemal we wszystkich branżach. Mikroprzedsiębiorstwo zatrudnia nie więcej niż 10 pracowników i osiąga przychód netto do 2 mln euro, mała firma – od 10 do 49 pracowników i osiąga przychód netto do 10 mln euro, średnia firma – od 50 do 249 pracowników i przychód netto do 50 mln euro. Szacuje się, że w Polsce MŚP stanowią 99% wszystkich funkcjonujących przedsiębiorstw, generują prawie połowę PKB i zatrudniają około 8,5 mln osób.

P

POLSKI FUNDUSZ ROZWOJU – podmiot integrujący działania wszystkich kluczowych dla rozwoju kraju instytucji i konsolidujący środki finansowe na stymulowanie wzrostu gospodarczego oraz innowacyjności. Głównymi obszarami działania PFR są: bankowość, eksport, inwestycje i promocja. Fundusz będzie pełnił funkcję finansowego wehikułu rozwoju Polski.

PROJEKT – przedsięwzięcie realizowane w ramach konkretnego działania danego programu operacyjnego, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie.

S

SEED CAPITAL – kapitał załączkowy, finansowanie wczesnej, konceptualnej i przygotowawczej fazy rozwoju innowacyjnej firmy.

START IN POLAND – narodowy program rozwoju polskiej innowacyjnej przedsiębiorczości opracowany przez Ministerstwo Rozwoju wspólnie z Radą ds. Innowacyjności. Zawiera kompleksowy pakiet instrumentów wsparcia dla innowacyjnych firm, poczynając od fazy inkubacji, akceleracji, poprzez dalszy rozwój, aż do ekspansji międzynarodowej. To największy tego typu program w Europie Środkowo-Wschodniej. Kluczową rolę w jego realizacji odegra Polski Fundusz Rozwoju.

W

WYDATEK KWALIFIKOWALNY – wydatek lub koszt poniesiony zgodnie z zasadami obowiązującymi w wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach poszczególnych programów operacyjnych, który kwalifikuje się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację tego programu.

12 Dokąd po informacje

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju

(Instytucja Zarządzająca POIR)

ul. Wspólna 2/4

00-926 Warszawa

miir.gov.pl

poir@mr.gov.pl

22 273 89 21

Polska Agencja Rozwoju

Przedsiębiorczości

(Instytucja Pośrednicząca w II i III osi POIR)

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

parp.gov.pl

info@parp.gov.pl

**22 574 07 07
0 801 332 202**

Masz pomysł na własny biznes, ale nie wiesz, z jakich możliwości skorzystać? Chcesz wziąć udział w konkursie, ale brakuje Ci wiedzy, jak przygotować i złożyć wniosek? A może obawiasz się, czy dobrze wypełniłeś dokumenty związane z rozliczeniem dotacji? Skorzystaj z pomocy pracowników Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, którzy na miejscu, w swoich siedzibach, ale też mailowo i telefonicznie chętnie udzielą Ci potrzebnych informacji.

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
DOLNOŚLĄSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wybrzeże Słowackiego 12-14 50-411 Wrocław	pipe@dolnyslask.pl	71 776 95 01 71 776 96 51
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Rycerska 24 59-220 Legnica	pipe.legnica@dolnyslask.pl	76 723 54 80 76 723 54 81
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Ratuszowy 32/32a 58-500 Jelenia Góra	pipe.jeleniagora@dolnyslask.pl	75 764 94 66 75 752 49 42
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Magistrałski 1 58-300 Wałbrzych	pipe.walbrzych@dolnyslask.pl	74 665 51 72 74 665 51 73
KUJAWSKO-POMORSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Jagiellońska 9 85-067 Bydgoszcz	ue.bydgoszcz@kujawsko-pomorskie.pl	52 321 33 42 52 327 68 84 660 691 644
	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Teatralny 2 87-100 Toruń	ue.konsultacje@kujawsko-pomorskie.pl	56 621 83 41 56 621 82 68 56 621 84 09
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Bechiego 2 87-800 Włocławek	ue.wloclawek@kujawsko-pomorskie.pl	54 235 67 12 54 235 67 21 797 304 126
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Waryńskiego 4 86-300 Grudziądz	ue.grudziadz@kujawsko-pomorskie.pl	56 621 58 83 797 304 124
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Aleja Niepodległości 4, II piętro, p. 224 88-100 Inowrocław	ue.inowroclaw@kujawsko-pomorskie.pl	56 62 15 904 56 62 15 905 797 304 125

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
LUBELSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Stefczyka 3B/018 20-151 Lublin	kontakt@feu.lubelskie.pl	81 441 68 65 81 441 68 64 81 441 65 47
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Warszawska 14 21-500 Biała Podlaska	bialapodlaska@feu.lubelskie.pl	83 343 58 44 83 342 28 82
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Partyzantów 94 22-400 Zamość	zamosc@feu.lubelskie.pl	84 638 02 67 514-923-981
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Niepodległości 1 (piętro III, pok. 297) 21-100 Chełm	chelm@feu.lubelskie.pl	514 924 214 81 88 66 126 81 88 66 127
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich gen. Fieldorfa „Niła” 18, lokal 19 24-100 Puławy	pulawy@feu.lubelskie.pl	514 924 214 81 88 66 126 81 88 66 127
LUBUSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. B. Chrobrego 1-3-5 65-043 Zielona Góra	infoue@lubuskie.pl	68 456 54 54 68 456 54 80 68 456 54 88 68 456 54 99 68 456 55 35
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. gen. W. Sikorskiego 107 66-400 Gorzów Wlkp.	lpi@lubuskie.pl	95 739 03 77 95 739 03 78 95 739 03 80 95 739 03 86
ŁÓDZKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Moniuszki 7/9 90-101 Łódź	gpilodz@lodzkie.pl	42 663 31 07 42 663 34 05 42 291 97 60
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Sienkiewicza 16 95-060 Brzeziny	lpibrzeziny@lodzkie.pl	46 874 31 54 46 816 68 17
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Rynek 14 98-200 Sieradz	lpi sieradz@lodzkie.pl	43 678 40 80 43 822 89 25
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kościuszki 17 97-400 Bełchatów	lpibelchatow@lodzkie.pl	44 633 34 63 44 633 05 13
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Świętojańska 1 99-400 Łowicz	lpilowicz@lodzkie.pl	46 837 52 67 46 837 72 29

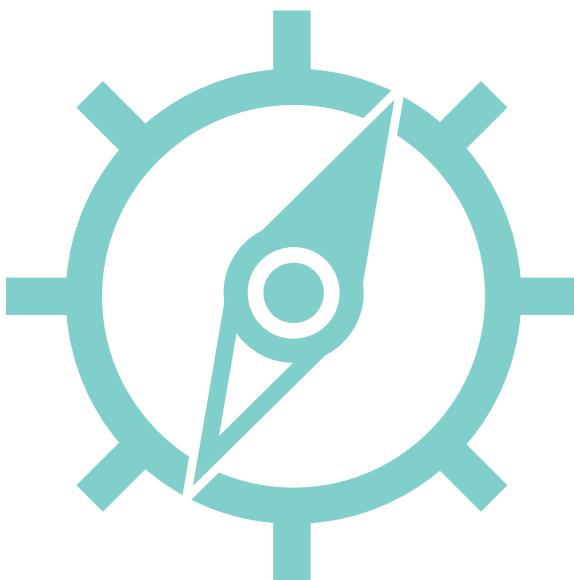
WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
MAŁOPOLSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wielicka 72 30-552 Kraków	fem@umwm.pl	Infolinia: 12 616 06 16, 12 616 06 26 12 616 06 36, 12 616 06 46 12 616 06 56, 12 616 06 66 12 616 06 76, 12 616 06 86
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Grunwaldzka 5 32-500 Chrzanów	fem_chrzanow@umwm.pl	12 616 03 91 12 616 03 92 12 616 03 93
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wazów 3 33-300 Nowy Sącz	fem_nowysacz@umwm.pl	12 616 03 71 12 616 03 72 12 616 03 73
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. 1000-lecia 35 34-400 Nowy Targ	fem_nowytarg@umwm.pl	12 616 03 81 12 616 03 82 12 616 03 83
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wałowa 37 33-100 Tarnów	fem_tarnow@umwm.pl	12 616 03 61 12 616 03 62 12 616 03 63
MAZOWIECKIE	Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Żurawia 3/5 00-503 Warszawa www.funduszeuropejskie.gov.pl	punktinformacyjny@cpe.gov.pl	Infolinia: 22 626 06 32 22 626 06 33
	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Jagiellońska 74 03-301 Warszawa	punkt_kontaktowy@mazowia.eu	22 542 27 11 22 542 20 38 801 101 101
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Kościuszki 5 06-400 Ciechanów	punkt_ciechanow@mazowia.eu	22 542 27 16 801 101 101
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Piłsudskiego 38 07-410 Ostrołęka	punkt_ostroleka@mazowia.eu	22 542 27 15 801 101 101
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kolejna 19 09-400 Płock	punkt_plock@mazowia.eu	22 542 27 14 801 101 101
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kościuszki 5a 26-610 Radom	punkt_radom@mazowia.eu	22 542 27 13 801 101 101
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Wiszniewskiego 4 08-110 Siedlce	punkt_siedlce@mazowia.eu	22 542 27 12 801 101 101

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
OPOLSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Krakowska 38 45-075 Opole	info@opolskie.pl	77 440 47 20 77 440 47 21 77 440 47 22
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wyszyńskiego 23 49-300 Brzeg	lpi.brzeg@opolskie.pl	77 444 17 78 77 444 12 02
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Plac Wolności 1 47-220 Kędzierzyn-Koźle	lpi.kedzierzyn-kozle@opolskie.pl	77 472 50 39 77 403 41 79
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Słowiańska 19 48-300 Nysa	lpi.nysa@opolskie.pl	77 448 25 86 77 448 99 63
PODKARPACKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich al. Ł. Cieplickiego 4 35-010 Rzeszów	zapytaj@podkarpackie.pl	17 747 64 15 17 747 64 82
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kościuszki 7 39-300 Mielec	zapytaj@podkarpackie.pl	798 771 414 798 771 650
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Staszica 20 38-400 Krosno	zapytaj@podkarpackie.pl	798 771 192 798 771 620
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kościuszki 2 37-700 Przemyśl	zapytaj@podkarpackie.pl	16 678 56 32 798 771 080
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Rynek 18 38-200 Sanok	zapytaj@podkarpackie.pl	798 771 215 798 771 640
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Henryka Sienkiewicza 86 39-400 Tarnobrzeg	zapytaj@podkarpackie.pl	798 771 220
PODLASKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Poleska 89 15-874 Białystok	gpi@wrotapodlasia.pl	85 665 43 02 85 665 43 83 85 665 43 84 85 665 45 16 85 665 45 99
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. M.C. Skłodowskiej 1 18-400 Łomża	lpi@podlaskie.org.pl	86 216 33 26 86 473 53 20
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Osiedle II 6a 16-400 Suwałki	lpi@ares.suwalki.pl	87 563 02 11 87 563 02 19 87 563 02 76

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
POMORSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Augustyńskiego 1 80-819 Gdańsk	punktinformacyjny@pomorskie.eu pomorskiewunii@pomorskie.eu	58 326 81 52 58 326 81 48 58 326 81 47
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich al. Grunwaldzka 472d (Olivia Business Centre – budynek Olivia Six) 80-309 Gdańsk	gdansk.pife@pomorskie.eu	58 323 31 06 58 323 32 28
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Portowa 13b 76-200 Słupsk	slupsk.pife@pomorskie.eu	59 714 18 44 59 714 18 45
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Wysoka 3/16 89-600 Chojnice	chojnice.pife@pomorskie.eu	52 334 48 47 52 334 33 07
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kościuszki 54 82-200 Malbork	malbork.pife@pomorskie.eu	668 530 058 728 486 436
ŚLĄSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Dąbrowskiego 23 40-037 Katowice	punktinformacyjny@slaskie.pl	32 774 01 72 32 774 01 93 32 774 01 94
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich Cieszyńska 367 43-382 Bielsko-Biała	lpibielsko@bcp.org.pl	33 475 01 35 33 496 02 01
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Powstańców Śląskich 34 44-200 Rybnik	lpirybnik@oddzial.fundusz-silesia.pl	32 431 50 25 32 423 70 32
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kilińskiego 25 41-200 Sosnowiec	lpososnowiec@oddzial.fundusz-silesia.pl	32 263 50 37 32 360 70 62
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich al. NMP 24, I klatka, lokal 1 42-202 Częstochowa	lpiczechowa@arr.czechowa.pl	34 360 56 87 34 324 50 75

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
ŚWIĘTOKRZYSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. św. Leonarda 1 25-311 Kielce	gpi@sejmik.kielce.pl	41 343 22 95 41 340 30 25 infolinia 800 800 440
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Mickiewicza 34 27-600 Sandomierz	pifesandomierz@sejmik.kielce.pl	15 832 33 54 15 664 20 74
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Mickiewicza 15 28-100 Busko-Zdrój	pifebusko@sejmik.kielce.pl	41 378 12 06 41 370 97 17
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Głowackiego 17 10-447 Olsztyn	gpiolsztyn@warmia.mazury.pl	89 512 54 82 89 512 54 83 89 512 54 85 89 512 54 86
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kajki 10 19-300 Elk	lpiełk@warmia.mazury.pl	87 610 07 77 87 734 11 09 87 734 11 10
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Zacisze 18 82-300 Elbląg	lpiełbag@warmia.mazury.pl	55 620 09 13 55 620 09 14 55 620 09 16
WIELKOPOLSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich al. Niepodległości 34 61-714 Poznań	info.wrpo@wielkopolskie.pl info.fe@wielkopolskie.pl	61 626 61 90 61 626 61 92 61 626 61 93 61 626 72 46
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Grunwaldzka 2 64-920 Piła	pila.fe@wielkopolskie.pl infoe-pila@warp.org.pl	61 650 62 33 61 650 62 35
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Zacisze 2 62-800 Kalisz	kalisz.fe@wielkopolskie.pl	62 595 69 47 62 766 40 22
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Zakładowa 4 62-510 Konin	konin.fe@wielkopolskie.pl	63 240 85 35 63 249 31 02
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Tadeusza Kościuszki 4b 64-100 Leszno	leszno.fe@wielkopolskie.pl	65 529 68 06 65 525 69 66
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Poznańska 33 64-300 Nowy Tomyśl	nowytomysl.fe@wielkopolskie.pl infoe-nowytomysl@warp.org.pl	61 650 63 71 61 650 63 72

WOJEWÓDZTWO	ODWIEDŹ NAS	NAPISZ	ZADZWOŃ
ZACHODNIOPOMORSKIE	Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Kuśnierska 12b 70-536 Szczecin	gpi@wzp.pl	91 432 94 32 91 432 94 33 91 432 94 35 800 34 55 34
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich al. Monte Cassino 2 75-412 Koszalin	lpi-koszalin@wzp.pl	94 317 74 07 94 317 74 05 94 317 74 09
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Lipiańska 4 74-200 Pyrzyce	lpi@pyrzyce.pl	91 881 13 02 91 881 13 03
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich pl. Zwycięstwa 37 72-300 Gryfice	lpi@gryfice.pl	91 384 64 50 91 384 84 89 91 384 84 86
	Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich ul. Warcisława IV 16 78-400 Szczecinek	lpi@powiat.szczecinek.pl	94 372 92 50 94 372 92 47

13 Chcemy Ci pomóc

PARP posiada duże doświadczenie w pracy z przedsiębiorcami, a także szerokie grono ekspertów i sieć kontaktów z liderami poszczególnych branż. Obsługujemy proces ubiegania się o dofinansowanie od strony formalnej, ale chcemy także służyć polskim przedsiębiorcom wsparciem na wielu polach, dostarczać pożytecznych informacji oraz obejmować Was opieką prawną i merytoryczną.

INFOLINIA

Masz pytania odnośnie programów realizowanych przez PARP? Połącz się z naszymi konsultantami.

Numery telefonu:

0 801 332 202

22 574 07 07

Dostępność:

Od poniedziałku do piątku

8:30 – 16:30

Koszt połączenia:

Zgodnie z taryfą lokalną

ROZMOWA Z EKSPERTEM

Możesz też porozmawiać z ekspertami zajmującymi się konkretnym działem czy branżą. Dyżury wybranych ekspertów są tymczasowe.

Numer telefonu:

22 432 71 90
22 432 89 37

Strona internetowa:

www.parp.gov.pl/kontakt

OPISZ SWOJĄ SPRAWĘ

Preferujesz kontakt mailowy? Na stronie:

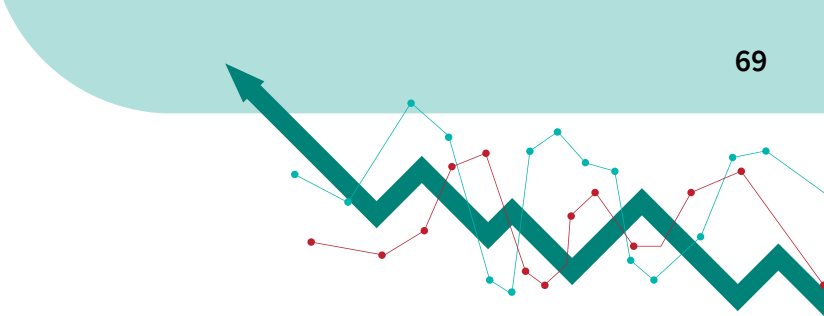
www.parp.gov.pl/kontakt

Znajdziesz odpowiedni formularz kontaktowy.

Możesz również napisać bezpośrednio na:

info@parp.gov.pl

14 Rozwijaj się z nami

Zapewniamy pełen wachlarz możliwości zwiększania swojej wiedzy i kompetencji. Przygotowaliśmy darmowe elektroniczne kursy, prowadzimy również szkolenia, spotkania informacyjne i konferencje.

CENTRUM ROZWOJU MŚP

Strona www.parp.gov.pl to kompleksowa pomoc dla polskich przedsiębiorców. Zapewniamy wsparcie dla początkujących biznesów, w tym start-upów, firm, które rozwijają się lub przechodzą proces restrukturyzacji. Możesz uzyskać porady prawne, skorzystać z bazy naszych kontaktów lub poznać ofertę usług szkoleniowych.

SPOTKANIA INFORMACYJNE ORAZ WARSZTATY I SZKOLENIA DLA ODBIORCÓW DZIAŁAŃ PARP

Organizujemy spotkania informacyjne dla potencjalnych odbiorców naszych działań oraz warsztaty i szkolenia dla odbiorców konkretnych projektów. Biorąc w nich udział będziesz mógł poznać m.in warunki udziału w konkursach, zasady udziału we wdrażanych projektach, dowiedzieć jak uzyskać wsparcie lub zdobyć konkretne umiejętności. Udział w tych spotkaniach jest bezpłatny, a zasady uczestnictwa są uzależnione od rodzaju spotkania. Wszystkie tematy i terminy spotkań można znaleźć w kalendarzu wydarzeń na stronie internetowej Agencji:

www.parp.gov.pl/component/parpevents

SZKOLENIA PARP DLA MŚP

Tematyka spotkań dla przedsiębiorców koncentruje się wokół podstawowych tematów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i na rynkach międzynarodowych. Udział w tych spotkaniach jest bezpłatny, a zasady uczestnictwa są uzależnione od rodzaju spotkania. Na stronie www.parp.gov.pl/component/parpevents zamieszczamy pełną listę działań PARP przeznaczonych dla przedsiębiorców. To szkolenia, transmisje spotkań online, targi czy misje gospodarcze.

MATERIAŁY MULTIMEDIALNE

PARP przygotowuje szereg materiałów multimedialnych (m.in. filmów, instruktaży), organizuje webinaria w zakresie prowadzenia i rozliczania projektów oraz obsługi generatorów wniosków. Materiały poświęcone są w szczególności podkreśleniu zmian wprowadzanych w poszczególnych działaniach, edukacji w zakresie zidentyfikowanych przez wnioskodawców trudności przy składaniu wniosków, a także promocji ogłaszanych konkursów i realizowanych projektów.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/knowledge/video
www.youtube.com/parpgovpl

KURSY ONLINE

Zebraliśmy nasz know-how i podzieliliśmy go na odpowiednie sektory, tworząc elektroniczne kursy. Różnią się tematyką i poziomem zaawansowania. Sprawdź ofertę bezpłatnych szkoleń online na www.parp.gov.pl/component/trainings/online.

15 Inne działania dla start-upów

WSPARCIE PRAWNE DLA START-UPÓW

Założyciele start-upów nie mają zwykle doświadczenia w prowadzeniu biznesu i często rozpoczynają działalność w zupełnie nowej branży. Ich możliwości finansowe niekiedy nie pozwalają na odpowiedni poziom zainwestowania w projekt. Warto im pomóc, ponieważ to ich pomysły pozwalają zmieniać świat i rynek. Często opiekują się nimi inwestorzy z większych firm czy instytucje otoczenia biznesu. Wsparcie, np. na polu prawnym jest nieocenione, szczególnie w momencie, gdy start-up ewoluje w poważne przedsiębiorstwo, planuje skomplikowane inwestycje i ekspansję rynkową. Dodatkowo nowatorstwo start-upowców i przecieranie nowych szlaków biznesu generuje potrzebę dokładnej analizy i szukania odpowiednich rozwiązań prawnych.

Start-upy wchodzą w relacje biznesowe z Funduszami VC lub Aniołami Biznesu. Skrót VC pochodzi od terminu „venture capital”, czyli inwestowania w młode przedsiębiorstwa niepubliczne. Zajmują się tym wyspecjalizowane podmioty, które obracają pieniędzmi kapitałodawców. Oceniają potencjał start-upu i zasilają go finansowo skupując udziały danej firmy. Liczą na to, że inwestycja zwróci się w przyszłości, generując duże zyski dla funduszu. Aniołowie Biznesu to przedsiębiorcy prywatni inwestujący własne środki finansowe w małe firmy, wierząc w ich przyszły sukces rynkowy.

NA CO OTRZYMASZ WSPARCIE:

- Wsparcie prawne w zakresie realizacji procesu inwestycyjnego,
- Doradztwo prawne związane z realizacją procesu zamówień w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
- Wsparcie prawne dotyczące negocjacji z Funduszem VC lub Aniołem Biznesu,
- Konsultacje prawne w zakresie prowadzonej działalności.

KTO MOŻE ZOSTAĆ WNIOSKODAWCĄ:

Mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwa, które:

- prowadzą działalność gospodarczą w Polsce nie dłużej niż 5 lat,
- osiągają przychody z działalności operacyjnej nie dłużej niż przez ostatnie 3 lata przed dniem złożenia wniosku,
- posiadają dokument potwierdzający zainteresowanie inwestora rozpoczęciem lub kontynuowaniem procesu inwestycyjnego.

FINANSE:

Możesz otrzymać **maksymalnie 25 000 zł**, a wkład własny nie jest wymagany. Koszty usług mogą przewyższać tę kwotę, jednak pokrycie różnicy będzie leżało po Twojej stronie.

Pula środków w konkursie to 1 000 000 zł.

Usługi prawne będą realizowane przez kancelarie prawne wybrane przez PARP, posiadające doświadczenie w doradztwie prawnym dla start-upów. Sam zdecydujesz, która kancelaria, spośród wybranych przez PARP, będzie świadczyć dla Ciebie usługi prawne.

Wnioski o dofinansowanie możecie składać od 30 maja 2019 r. - umowy zostaną zawarte z Wnioskodawcami znajdującymi się najwyżej na liście do wyczerpania środków, a o kolejności na liście decydować będzie data i godzina złożenia wniosku pod warunkiem pozytywnego wyniku weryfikacji.

Przydatny link:

www.parp.gov.pl/wsparcie-prawne-dla-start-upow

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

tel.: 22 432 80 80

e-mail: biuro@parp.gov.pl

www.parp.gov.pl

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Redakcja:

Aplan Media Sp. z o.o.

ul. Wróblewskiego 18 lok. 701,

93-578 Łódź

tel.: 42 685 52 22

e-mail: kontakt@aplanmedia.pl

www.aplanmedia.pl

Koordynacja (PARP):

Mirosława Płyta (I wydanie)

Paulina Jaworska (II i III wydanie)

Hanna Szczepańska (III wydanie)

Agnieszka Józefowicz-Krakowiak (IV wydanie)

Dorota Pysznik, Małgorzata Milasiewicz (V wydanie)

Redakcja i koordynacja:

Iwona Gutowska

Magdalena Banasiak (V wydanie)

Projekt graficzny i skład:

Maciej Pachowicz (I wydanie)

Nina Dereszewicz-Nowacka (II-IV wydanie)

Marta Matusiak (V wydanie)

Teksty: Waldemar Wierzyński

Aktualizacja treści: Andrzej Szoszkiewicz, Iwona Gutowska

Korekta: Agata Rokita

ISBN 978-83-7633-411-0

Wydanie V zaktualizowane

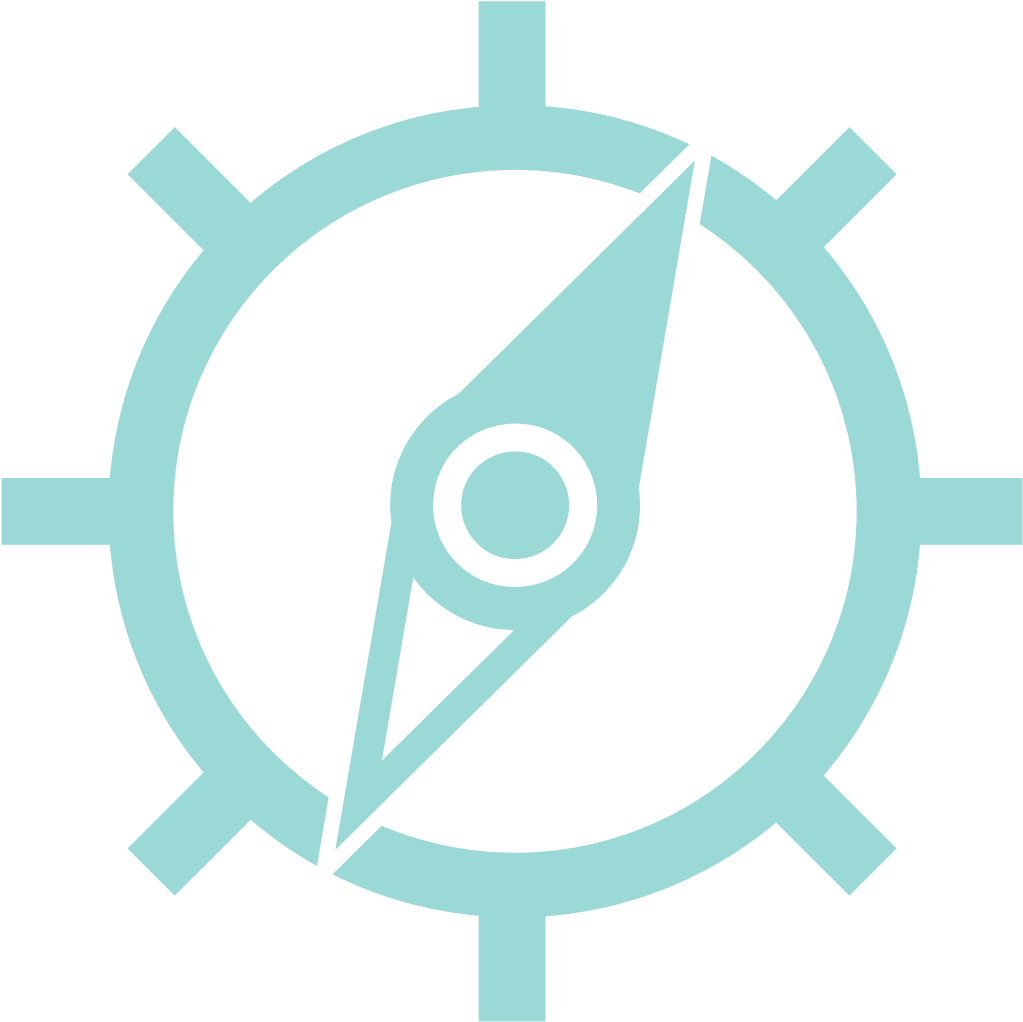
Warszawa, maj 2019

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

www.parp.gov.pl